

Asia: VN/7959/2019

HE-luonnos laiksi kilpailulain muuttamisesta (ECN+ direktiivi)

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Energiateollisuus ry:n lausunto kilpailulain muuttamisesta (ECN+ direktiivi)

Energiateollisuus ry (ET) kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto työ- ja elinkeinoministeriölle ja toteaa lausunnossaan seuraavaa:

Esitysluonnoksen taustalla on direktiivi jäsenvaltioiden kilpailuviranomaisten täytäntöönpanovalmiuksien parantamiseksi ja sisämarkkinoiden moitteettoman toiminnan varmistamiseksi (ECN+ -direktiivi). ET tiedostaa, että direktiivin vaatimukset on toimeenpantava kansallisesti ja osassa direktiivin säännöksistä ei ole lainkaan kansallista liikkumavaraa. ET pitää kuitenkin tärkeänä, että implementoinnin yhteydessä turvataan yritysten ja yhteenliittymien riittävä oikeusturva, ja uudet säännökset perustellaan huolellisesti ja oikeasuhtaisesti, jottei oikeusvarmuus vaarannu.

Direktiivi velvoittaa jäsenvaltiot asettamaan yhteenliittymän jäseniä vastuuseen yhteenliittymän kilpailunrajoituksesta määrättävästä seuraamusmaksusta tilanteessa, jossa yhteenliittymä ei voi seuraamusmaksua suorittaa. Yhteenliittymän tulee vaatia maksukyvyn ylittävän osuuden suorittamista jäsenistöltään vuoden kuluessa seuraamusmaksupäätöksestä. ET toteaa, että maksuvaatimuksista päättäminen ja niiden toteuttaminen ovat käytännössä erittäin hankalia toteuttaa yhdistyslain ja yhdistysten omien sääntöjen perusteella, esimerkiksi jääviysäännösten vuoksi.

Ehdotetun 47 a §:n mukaan Kilpailu- ja kuluttajavirasto voi tehdä päätöksen maksamatta olevan osuuden perimisestä jäseniltä, mikäli yhteenliittymät omien perintätoimien jälkeen määrättyä seuraamusmaksua on vielä suorittamatta. Ensijaisesti jäseniltä seuraamusmaksua voitaisiin periä

yhteenliittymän hallituksessa tai muussa päätöksentekaelimessä edustettuina olevilta jäseniltä. Jos maksua ei saada näin perittyä täysimääräisesti, maksuvelvollisuus voidaan ulottaa kaikkiin yhteenliittymän jäseniin, jotka toimivat samoilla markkinoilla kuin, jolla kilpailurikkomus on tapahtunut. Kilpailu- ja kuluttajaviraston harkintavaltaan kuuluu muutosehdotuksen mukaan sekä maksuvelvollisten jäsenten että maksujärjestyksen määrittäminen. ET pitää ongelmallisena, ettei ehdotuksen perusteluissa ole lainkaan käsitelty, miten hallituksessa tai muussa päättävässä elimessä toimivien jäsenten toimiala vaikuttaa mahdollisen perinnän kohdistamiseen. ET:n näkemyksen mukaan ehdotuksen perusteluissa tulee mainita, ettei Kilpailu- ja kuluttajavirasto voisi kohdistaa perintätoimiaan yhteenliittymän sellaisiin hallituksessa tai muissa päättävissä elimissä toimiviin jäseniin, jotka eivät toimi samalla markkinalla, kuin jolla rikkomus on tapahtunut.

ET:n kannan mukaan kansallisessa lainsäädännössä ei tule laajentaa päätöksentekaelimen määritelmää vaikeasti tulkittavissa olevaan kriteeriin "mikä tahansa toimielin, jolla on päätösvaltaa käytännössä". Kriteerin epämääräinen ilmaisu jättää kilpailuviranomaisen yksinomaiseen harkintavaltaan päätöksentekaelimen määritelmän. Yhteenliittymissä päätösvaltaiset toimielimet on määritelty lakisääteisesti tai yhdistyksen säännöissä. Päätöksentekaeliminen määritelmän kriteeri johtaisi ristiriitaan yhdistyslain ja yhdistyksen sääntöjen sekä kilpailulain välillä. Kansallisen ehdotuksen mukainen laajennus on uhka lainsäädännön tasapuoliselle ja ennakoitavalle soveltamiselle sekä oikeusvarmuudelle.

ET vastustaa esityksen perusteluiden kirjausta elinkeinonharjoittajan tietoisuudesta seuraamusmaksun perusteena olevasta kilpailurikkomuksesta. Direktiivin mukaan yhteenliittymän seuraamusmaksua ei saa vaatia sellaiselta jäseneltä, joka ei ole pannut täytäntöön rikkomista koskevaa yhteenliittymän päätöstä ja ei ollut joko siitä tietoinen tai oli vetäytynyt siitä aktiivisesti ennen kilpailuviranomaisen tutkinnan aloittamista. Lakiehdotuksen perustelujen mukaan näytöksi yrityksen tietoisuudesta riittäisi yksittäisen työntekijän vastaanottama kilpailuoikeudellisesti arveluttava sähköpostiviesti esimerkiksi joltain postituslistalta. On huomioitava, että yrityksen ei ole sallittua valvoa yksittäisen työntekijän sähköposteja. Mahdollisesti kilpailuoikeudellisesti arveluttavaksi tulkittavaa viestiä ei välttämättä avata ja/tai sitä ei ole mitenkään hyödynnetty yrityksen toiminnassa. Lainsäädännön ennakoitavuuden ja suhteellisuuden sekä kilpailuoikeudellisten tutkintojen pitkän ajallisen keston huomioiden on kohtuutonta, että yhteenliittymän jäsenyyden perusteella voidaan yksittäiselle, seuraamusmaksun perusteena olevaan kilpailurikkomukseen osallistumattomalle yritykselle kohdentaa merkittävä taloudellinen seuraamus näin heikon näytön perusteella. Viranomaisten ja tuomioistuinten laintulkinnassa hyödynnetään käytännössä lakien esityömateriaalia, joten muutosehdotuksen mukaista kirjausta ei tule jättää lain perusteluosaan.

Jäsenten maksuvelvollisuutta koskevassa päätöksenteossa ja siihen liittyvässä harkintavallassa tulee korostetummin huomioida, ettei perintäpäätöksellä vaaranneta jäsenyritysten toimintaedellytyksiä. Kansallisessa lainsäädännössä tulee korostaa voimakkaammin jäseniltä seuraamusmaksun perimättä jättämisen mahdollistavaa harkintavaltaa.

ET kannattaa Elinkeinoelämän keskusliitto ry:n (EK) vaatimusta tehokkaan ennakollisen neuvonnan käyttöönotosta Suomessa.

Tässä lausunnossa tuotujen seikkojen lisäksi ET ilmoittaa muilta osin yhtyvänsä EK:n asiassa antamaan lausuntoon.

Annamme mielellämme lisätietoja.

Ystävällisin terveisin

Eeva Kurkirinne

ENERGIATEOLLISUUS RY

Kurkirinne Eeva
Energiateollisuus ry